

Խմբ. — Վ. Հ. Սրապիոն Վ. Ուլուհոճյանի ընդհ. Աբբեհայր	225
Խմբ. — Գերպ. Փր. Աղաճանեանի տիտղոսաւոր եպոս. Կոմանայ	228
Հայկական Տեմարան	
Հացոռնի Հ. Վ. — «Ուղղագրութիւն և և առողջանութիւն հայերենի» վերջին աշխատութեան մասին	229
Գրական	
Երեւեան Հ. Սիւնն. — Հրանտ Ասատուր . 234	
Սոֆեան Վահրամ. — Մանածի թել (քերթ)	251
Յովհաննէսեան Հ. Վ. — Օտարութեան մէջ մեռաւ (Ֆրանսացի զինուոր մը) (քերթ) . 275	
Թերզեան ընտանեաց ալբոմը	245
Գրախօսական	
Հ. Վ. Յ. — Երգ երգոց (Ոստանիկի) . 275	
Գեղարուեստական	
Յովհաննէսեան Հ. Վ. — Յ. Աճէմեանի չորս նկարները (Սամ. Մուրատեան Վարժարանին մէջ)	252
Գիտական	
Անդրեասեան Վազգէն ձարտ. — Օգային պատերազմը	240
Թատրոն	
Երեւեան Արամ. — Ռուսահայ թատրոնի պատմութիւնը	257
Կենսագրական	
Սմբատ Բիւրատ. — Լեոնականի մը յուշատետրը (ինքնակենսագրութիւն)	246
Ազգային քրոնիկ	
Ամսվերջի հանդէսներ Միւթարեան վարժարաններուն մէջ .	
Խմբ. — Սամ. Մուրատեան (Սեւր)	276
Տ. Լ. — Միւթարեան վրժին. (Երուսաղէմ)	279
Հոկեմ. — Խորհրդային Հայաստանի մշակոյթը (Լրաբաղ)	284
Ուկոյ Ա. — Ազգ մը որ կ'արշաւէ դէպ ի արդիացում՝ Հայաստան. (Թրգ. Խտալ.է) . 288	
Մահագրութիւն	
Խմբ. — † Երբ. Պետրոս Լաֆոնթէն Պատրիարք Վենետիոյ	280
Խմբ. — † Գեր. Կարապետ Մ. Վ. Պատուհասեան մեծաւոր Զմամեան միաբանութեան . 283	

Réd. — Le Rév. P. Sérapion Dr. Oulouhadjian Abbé Général de la Congr. Mékhithariste	225
Réd. — Mgr. Fr. Agadjanian évêque . 228	
Académie Arménienne	
Hatsouni P. V. — Les critiques sur mon œuvre: «L'Orthographe et la prosodie de la langue Arménienne»	229
Littérature	
Erémian P. S. — Hrand Assadour . 234	
Sofian V. — Fil de pelote (poésie). 251	
Hovhannessian P. V. — A un soldat français (mort dans le pays étranger) . 275	
L'album de la famille Terzian	245
Recensions	
P. V. H. — «Cantica Canticum» (par Ostanigh).	275
Beaux-Arts	
Hovhannessian P. V. — Les tableaux du peintre H. Adjémian (dans le collège S. Moorat, à Sèvres)	252
Science	
Andréassian V. Ing. — La guerre aérienne	240
Théâtre	
Erémian Aram. — Histoire du théâtre des Arméniens en Russie	257
Biographie	
Sempat Burat. — Les mémoires d'un montagnard (Autobiographie)	246
Chronique	
Fêtes de fin d'année dans les Collèges Mékhitharistes.	
Réd. — Collège S. Moorat (à Sèvres). 276	
L. D. — Collège Mékhithariste (à Jerusalem	279
Hoghen. — La culture de l'Arménie bolchévique	284
Ugol A. — Una nazione in marcia verso la modernità: l'Armenia	288
Nécrologe	
Réd. — † Le Cardinal Pierre La Fontaine Patriarche de Venise	280
Réd. — † Le Rév. P. Garabed Badouhassian, Supérieur des Pères de la Congr. de Bzommar	283

ԲԱՉՄԱՎԵՊ

ՀԱՆԴԻՍԱՐԱՆ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՏԱԿԱՆ — ԲԱՐՈՑԱԿԱՆ

ՅՈՒԼԻՍ-ՕԳՈՍՏՈՍ — ԹԻԻ 7-8

ՀԱՏ. Ղ.Գ. ՌԵԶԴ. ՌԵԶԵ

ՎԵՆԵՏԻԿ Ս. ՂԱԶԱՐ

Վ. Հ. ՍՐԱՊԻՈՆ Վ. ՈՒԼՈՒՀՈՃԵԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԱՔԲԱԶԱՅԻ

ԵՐԿՈՒՔՈՒԿԵՍ զար առաջ, մեր ցեղին զարաւոր պատմութեան ամէնէն թախծազին և յուսակաւոր շրջանին, Սեւանի սըրբարանին խորհրդաւորութեան մէջ արարչագործ «Եղիցի» մը կը հնչէր:

Ու մենաւոր կղզին, այդ հինաւորաց ճգնարանը՝ Սինան կը դառնար Հայութեան, ուր Միւթար, ինչպէս Մովսէս, պատգամ կը ստանար Կուսական բերնէն՝ գլուխ անցնելու մէջ վայրաժատին ու կորսուած ժողովրդեան և իրագործելու իր հոգւոյն մէջ յղացած խորհուրդը՝ Հայ ազգին հոգեւոր և մտաւոր վերածնունդը:

Երկար ու տառապալից ուղեւորութենէ մը վերջ՝ Միւթար կտրելով ծով ու աւապատ՝ դարձեալ մենաւոր կղզի մը կը գտնէր իբր հանգրուան իր ցեղին, տաճար հայ ազգին բովանդակ նուիրական սրբութիւններուն:

Հեռաւոր, մենաւոր ու փոքրիկ Ս. Ղա.

ԲԱԶՄ. ՅՈՒԼԻՍ-ՕԳՈՍՏՈՍ 1935

զարը ընդ փոյթ վերացած ու բարձրացած Սողոմոնեան ոսկեղրուազ տաճարին նման՝ Հայ ազգին ոսկի զարեւու փառքը կը վերածնէր Միւթարայ լուսապայծառ հոգւոյն կենսատու շունչով. ու Երկինք իր հովանին ու իր օրհնութիւնը իբրեւ կամար, իբրեւ պարիսպ անոր համար կը շոյալէր:

Ուստի, ի զուր շնչեցին մոլեգին հողմեր, ի զուր փրփրերախ ալիքներ բախեցին անոր որմերը՝ որ անյայթ վիմին վրայ հաստատուած էին: Կուսական պատգամը միշտ ժպտեցաւ Ս. Ղազարի երկընթին վրայ, ու Միւթարեան տունը կը շարունակէ խոր հաւատքով դիտել Երկինքը, դիտել հեռաւոր Հայրենիքն ու անոր ցիրուցան բեկորները, կը շարունակէ կրկնել յարատեւ ու անսասան Միւթարայ ուխտը:

Ու արթուն պահակի պէս Նախախնա մութեան զրկած պահակներ իրարու կը

յաջորդեն, իրարու կ'աւանդեն երկնային և ազգային սրբազան ժառանգութիւնը: Հոն ուխտաւոր զինուոր մը կը փոխանակէ զինուորը, Մխիթարի յաջորդ մը՝ անոր յաջորդին գահն և իշխանութիւնը կը ստանայ. և այդ հոգեկան յաջորդութեան մէջ կ'անմահանայ Լուսանորոգն Մխիթար և իր մեծ գործը՝ Հայ ազգին Լուսաւորութիւնը:

Այդպէս էր որ տարւոյս Օգոստոսի 12-ին, Ս. Ղազարու մէջ գումարուած Միաբանական ընդհանուր ժողովին մէջ Մխիթարեան Միաբանութեան հասարակաց հանութեան և հրճուանքին մէջ ընտրուեցաւ Մխիթարայ արժանաւոր յաջորդը՝ յանձին Կ. Հ. ՍՐԱՊԻՈՆ Վ. ՈՒԼՈՒՀՈՃԵԱՆԻ:

* * *

Նորընտիր Գերպ. Աբրահայրը ծնած է Խարբերդի Դատեմ զիւղը՝ 1890 թիւար. 14-ին, և 15 տարեկանին՝ հետեւելով աստուածային կոչման՝ ինքզինքը նուիրած է Մխիթար Աբրահօր տան մշտնջենաւոր որդիութեան:

Ուշիմ և բարեպաշտ պատանին մենաստանի լուսութեան մէջ սրբութեան օծումով հասակ կ'առնէ. գեղեցիկ բնութիւնն և կրօնքը իր մէջ կը զրոշմեն հեզահամբոյր սիրտ մը, խոնարհ հոգի մը՝ միանգամայն զուարթամիտ ու ժրաջան:

1915ի Մայիսի 23-ին քահանայ կը ձեռնադրուի Արքեպս. Կիւրեղեան Աբրահօրէն: Տարի մը վերջ կը մեկնի Հոռոմ յաճախելու Աստուածաբանական համալսարան: Հակառակ իր հիւանդագին վիճակին՝ փայլուն յաջողութեամբ կ'աւարտէ ընթացքը՝ վարդապետական (Doctorat) տիտղոսն ստանալով Angelicum-ի մէջ, ուր իբր սուրտաճառ ներկայացուցած էր աստուածաբանական, հայրախօսական և եկեղեցական պատմութեան խոր հմտութեամբ ուսումնասիրութիւն մը «Քաղկեդոնի ժողովը և Հայերը», ցուցնելով հակառակութեանց շարժառիթն և աղբիւրները և Հայ եկեղեցւոյ և Ս. Հարց վարդապետ

տութեան ուղղափառութիւնն և նոյնութիւնը նոյն Ս. Ժողովի դաւանական բուրր վճիռներուն հետ: Ուսումնասիրութիւնը ամենամեծ գնահատանքի արժանացած էր համալսարանին բոլոր ուսուցիչներէն:

Եւ մինչ գեղեցիկ յոյսեր կը մշակէր նուիրուելու ազգային եկեղեցական-մատենագրական ուսումնական աշխատութեանց Ս. Ղազարու մէջ, Ուխտիս վարիչներն ընդհակառակն երկայն տարիներ զինքն Հոռոմի Մխիթարեան Ուսանողարանին վրայ կը թողուն: Նկատելով ժամանակի փափուկ դիրքը՝ Գերպ. Ուլուհոճեան շատ լուսամիտ եղաւ իր փոխ-տեսչի և երբեմն տեսչի պաշտօնին մէջ: Աշակերտներէն ու օտարներէն միայն զովեստ և բարեկամութիւն վաստկեցաւ շարունակ:

1926-ին էր որ կանչուեցաւ ի Ս. Ղազար և կարճ ժամանակէ մը վերջ անցաւ Մուրատ-Ռափայէլեան վարժարան իբրեւ ուսումնապետ:

Հոս ալ նոյն նուիրումն ու խոհեմութիւնն ունեցաւ հոգիներ կրթելու և ազգին ազնիւ սերունդներ հասցնելու:

1928ին վերջերը զինքը կը գտնենք Սեւր (Բարիզ), ուր կը ստանձնէ Մուրատեան վերաբաց վարժարանի ուսումնապետութիւնը, որ փորձ և հմտութիւն կը պահանջէր իր այդ նախկին քայլերուն մէջ: Եւ Գերպ. Սրապիոն եօթը տարի շարունակ լռին աշխատանքով շինեց, կազմակերպեց և օրէ օր վարժարանին թէ կրթական և թէ ուսումնական մակարդակը բարձրացուց, և շնորհիւ այդ աշխատութեան է որ հաստատութիւնը կը վայելէ փառք՝ պետական յաջորդ քննութիւններով:

Նա անշուշտ չէր սպասեր թէ իրեն պիտի վիճակուէր Մխիթարի յաջորդութեան պատիւը և խաչը: Շատեր ձգեց Փարիզի մէջ՝ վերադառնալու և ողջունելու յուսով. սակայն Նախախնամութիւնը իր մէջ կը տեսնէր զոհաբերուող հոգի մը, և ատոր համար իսկ իրեն կը վստահէր Մխիթարեան Ուխտիս ժառանգութեան փառքն ու գործը միանգամայն:

ԳԵՐՊ. ՍՐԱՊԻՈՆ Վ. ՈՒԼՈՒՀՈՃԵԱՆ
ԸՆԴՀ. ԱՐԲԱՅ ՄԻԻԹԱՐԵԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ընտրութեան լուրին վրայ իրարու յա-
ջորդեցին շնորհաւորական հեռագիրներ ու
նամակներ՝ սկսեալ Ս. Քահանայապետէն,
Գերերջանիկ Արքիարեան Կաթողիկոսէն
մինչեւ իր ձեռքին մէջ սնած վերջին ա-
շակերտը:

Օգոստոս 17-ին սահմանուած էր «Հայր
օրհնելոյ» տպաւորիչ արարողութիւնը ըստ
հայկական հնաւանդ սովորութեան. շատ
պարզ և համառօտ էր. շքեղօրէն զարդար-
ուած աւագ Ս. Սեղանին մօտ՝ Մխիթա-
րայ շիրմին վրայ կատարուեցաւ օրհնու-
թիւնը, ուսկից վերջ նորընտիր Գերպ. Ար-
քահայրը իր գահը բազմած՝ ընդունեցաւ
բոլոր միաբաններու հնազանդութեան և
յարգութեան հանդիսաւոր արտայայտու-
թիւնը՝ փոխադարձելով հայրական սրտա-
բուխ յորդորը՝ մեծին Մխիթարայ և անոր
յաջորդ անմահ դէմքերուն գծած լուսաւոր
և փառահեղ ճանապարհէն ընթանալու,
միջոց դալար յոյսերով և նոր յաղթանակ-
ներու անխախտ հաւատքով, վստահ երկնքի
օրհնութեան և օծանդակութեան վրայ:

Յաջորդ օրը, Տիրամօր Վերափոխման
տօնին, նորընտիրն իր Աբրայական ան-
դրանիկ հանդիսաւոր պատարագը մատոյց.
եկեղեցին խճողուած էր հայ և օտար բա-
րեկամներով, և քաղաքիս ժողովրդեան
խուռն բազմութեամբ:

Պատարագէն վերջ տեղւոյս հայ գա-
ղութն և Միաբանութեանս ծանօթներ ներ-
կայացան Գերպ. Աբրահօր և ներկայա-
ցուցին իրենց յարգանքն և շնորհաւորու-
թիւնները:

Ուրախութեան և տօնի օր էր կրկնա-
պէս. չէ՞ որ Մխիթար Աբրահայր էր որ
կ'անմահանար իր յաջորդին մէջ:

Եղբայրական սեղանի մը շուրջ հրճուե-
ցան Մխիթարեան նորընտիր Վեհն և իր
սրբազան գերդաստանը՝ մտերիմ բարե-

կամներու պսակով, որոնց մէջ բաց ի
Մուրատ-Ռափայէլեան Վարժարաններու
նախկին և ներկայ սաներէն՝ կար Մու-
րատ-Ռափայէլեան Նախկին Աշակերտաց
ներկայացուցիչը Փարիզի Միութեան կող-
մէն ղրկուած:

Կարդացուեցան զրարար և աշխարհա-
բար քերթուածներ, յետոյ հեռագիրներ,
յետոյ խանդավառ բաժակաճառեր:

Ատոնց հետ պէտք էինք յիշել երախ-
տագիտութեամբ բոլոր շնորհաւորական
նամակները պաշտօնական և անհատա-
կան՝ որոնցմով ազգային եկեղեցական ու
կրթական հաստատութիւններ և շատ ու
շատ ազնիւ սրտեր փութացին խնդակցիլ
Միաբանութեանս և իր նորընտիր գլխուն,
ամէնքն ալ խորին գնահատանք և յարգանք
ունենալով աստուածապահ Ուխտիս հան-
դէպ, որուն կատարած դերն ու կատա-
րելիքը այնքան մեծ է եղած և պիտի
ըլլայ Ազգիս համար:

Մենք ալ երբ տողերս պիտի ամփո-
փենք, խորին շնորհակալութիւն կը յայտ-
նենք ամբողջ Միաբանութեանս կողմէն՝
ամէն անոնց որոնք նուիրուած են հոգւով,
սրտով Ուխտիս բարոյական ու նիւթական
բարօրութեան:

Անկեղծ և ջերմագին է մեր մաղթանքը
մանաւանդ Անոր համար՝ որուն ձեռքը
կը յանձնէ այժմ Նախախնամութիւնը
Մխիթարայ Նաւուն դեկը. Երկնքի առաա-
ւոյսն և օծանդակութիւնը իրեն՝ որպէս
զի օր ըստ օրէ միշտ աւելի լայն չափով
իրագործուին Մխիթարայ և ամբողջ իր
զաւակներուն լաւագոյն տենչերը ի նպաստ-
եկեղեցւոյ և Ազգիս՝ առաքելական, կրթ-
թական և զրական բոլոր նուիրական աս-
պարէզներուն մէջ:

ԽՄԲ.